

РЕШЕНИЕ

№ 596

гр. София, 05.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-16, в публично заседание на двадесет и пети април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Валерия Братоева

при участието на секретаря Снежана П. Тодорова
като разгледа докладваното от Валерия Братоева Търговско дело № 20221100901351 по описа за 2022 година

РЕШИ:

РЕШЕНИЕ №

гр. София, 05.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО, VI-16 състав в открито съдебно заседание на двадесет и пети април две хиляди двадесет и трета година, в състав:

СЪДИЯ: ВАЛЕРИЯ БРАТОЕВА

при участието на секретар Снежана Тодорова, като разгледа докладваното от съдията търговско дело № 1351 по описа за 2022 г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда чл. 365 и сл. ГПК.

Образувано е по искова молба на ЕТ "Д.А М.-М.И.", ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: обл. Сливен, общ. Нова Загора, село Кортен, ул. ****, представляван от М.Д.И., предявена срещу „П.Г. БГ“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, р-н Младост, ж.к. Младост, бул. ****, офис 202, представлявано от К.К.С., за връщане на сумата 34419,60 лева, получена на отпаднало основание - в резултат на развален договор за продажба и доставка на МОДУЛНА БЕНЗИНОСТАНЦИЯ, състояща се от метална цистерна, колонка за зареждане на дизелово гориво – високодебитна, фискална и

нивомерна система, както и останалите прилежащи и обслужващи части, съгласно П . фактура № 0000002807/03.03.2022 година и фактура № 0000002279/07.03.2022 година, евентуално за връщане на сумата като дадена при начална липса на основание.

Ищецът твърди, че сключил с ответника неформален договор за доставка на модулна бензиностанция, за закупуването на която срещу издадена фактура превел по платежна сметка сумата 34419,60 лева, но ответникът не изпълнил задължението си да достави бензиностанцията, поради което ищецът заявява, че разваля с исковата молба сключения договор и претендира връщане на сумата, като при условията на евентуалност, ако не се докаже сключването на договор, връщането на сумата се претендира като дадена без основание.

В отговор на исковата молба ответникът не оспорва сключването на договора, но твърди, че модулната бензиностанция била описана в оферта от 03.03.2022 г. и била от полипропилен, а не метална, с цена 31870 лева без ДДС, която ответникът се ангажирал да достави в 3-седмичен срок след поръчка и авансово плащане. Не оспорва, че ищецът заплатил 90 % от продажната цена, за която била издадена фактура № 0000002279/07.03.2022 г. Продавачът имал готовност и предприел действия да достави вещта на 05.03.2022 г., но ищецът отказал получаването □, тъй като резервоарът не бил метален, въпреки че офертата, която приел била за полипропиленов такъв. За закупуването и транспортирането на бензиностанцията до с. Кортен ответникът извършил разходи в размер на 31237,44 лева, с които прави процесуално възражение за прихващане. За съхранение на бензиностанцията за период от 7 месеца (м. 03.2022 г. – м. 09.2022 г. включително) твърди да е извършил разходи в размер на общо 3500 лева, с която сума също претендира извършване на компенсация. Счита, че именно ищецът е неизправната по договора страна и затова в негова полза не било възникнало право за развалянето му. При условие, че възражението за прихващане не бъде прието, паричните вземания да се считат за предмет на насрещен иск, но доколкото искът е предявен под условие, а то не е настъпило (процесуалното възражение за прихващане е прието за разглеждане), съдът не е сезиран с такъв.

В допълнителната искова молба ищецът оспорва възраженията на ответника и твърди, че не е получавал приложената към отговора оферта, която и не се отнасяла до резервоар от 20000 литра. Настоява клаузите на договора да са уговорени устно и да касали единствено и само метален резервоар, а такъв не бил доставен.

В допълнителния отговор на исковата молба ответното дружество поддържа оспорванията, съдържащи се в основния отговор. Твърди, че офертата, по която е направено и плащането е изпратена на М.М.Р., който договарял от името на ищеца и извършеното в същия ден плащане на 90 % от стойността на офертата доказвало, че същата е приета.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение, намира от фактическа и правна страна следното:

В производството не е спорно и от заключението на съдебно-счетоводната експертиза се установява, че въз основа на П . фактура № 0000002807/03.03.2022 г., която по счетоводните стандарти не подлежи на осчетоводяване, с платежно нареждане за кредитен превод от 04.03.2022 г. наредителят ЕТ „Д.а М.-М.И.“ наредил от банкова сметка с IBAN **** открита при „Райфайзенбанк“ ЕАД сумата от 34419,60 лева към получател „П.Г. БГ“ ЕООД по сметката му с IBAN **** открита при „Уникредит Булбанк“ АД, с посочено основание „П . 2807/03.03.2022“. Във връзка с П . фактурата и извършеното плащане, от

ответника е издадена данъчна фактура 0000002279/07.03.2022 г., по която плащането е отнесено.

Данъчна фактура № 0000002279/07.03.2022 г. с данъчна основа 28683,00 лева и ДДС 5736,60 лева, или за общата сума 34419,60 лева е издадена от „П.Г. БГ“ към ЕТ „Д.а М.-М.И.“ с основание „Авансово плащане на оферта“ във връзка с вече извършеното на 04.03.2022 г. плащане. В счетоводството на ЕТ „Д.а М.-М.И.“ съгласно аналитична хронологична ведомост по счетоводна сметка 401 Доставчици, на 07.03.2022г. е фактурата е осчетоводена за сумата от 34419,60 лева с ДДС, по кореспондентски сметки 402 Доставчици по аванси за данъчната основа и сметка 4531 ДДС по покупки. В счетоводството на „П.Г. БГ“ ЕООД на 07.03.2022 г. е осчетоводена фактура № 0000002279/07.03.2022 г. за сумата от 34419,60 лева с ДДС по кореспондентски сметки 703 Приходи за данъчната основа и 4532 ДДС по продажби.

Извършената пряка престация на паричната сума от страна на ищеца в полза на ответника е факт извън съмнение, включително страните не спорят, че плащането е извършено за доставка на модулна бензиностанция, т. е. в изпълнение на задължението на ЕТ „Д.а М.-М.И.“, в качеството му на купувач, да заплати цената на закупена движима вещ.

Спорът е концентриран върху предметното съдържание на сключения договор и по-конкретно постигнато ли е съгласие между страните относно материала, от който да бъде изработен резервоарът на модулната бензиностанция, което би обусловило отговора на въпроса бил ли е продавачът в неизпълнение на поетото задължение, което да породи правото на ЕТ „Д.а М.-М.И.“ да развали сключения договор и да претендира връщане на заплатената авансово цена.

Сключеният между страните договор е неформален – волеизявленията на страните не са обективирани в документ, като купувачът при сключване на сделката е бил представляван от трето лице – М.Р..

В Тълкувателно решение 5/2014 г. на ОСГТК, е разяснено, че съгласно разпоредбите на чл. 36 ЗЗД, представителството е извършване на правни сделки и действия за друго лице и от негово име с непосредствено действие за него, в случая за ЕТ „Д.а М.-М.И.“. При доброволното представителство, представителната власт възниква изцяло по волята на представлявания (чл. 36, ал. 1 ЗЗД) и учредяването ☐ става чрез едностранна правна сделка - упълномощаване на представителя да извършва от името на упълномощителя правни действия, чиито правни последици настъпват направо за представлявания (чл. 36, ал. 2 ЗЗД). Обемът на представителната власт на пълномощника спрямо третите лица се определя според това, което упълномощителят е изявил при извършването на упълномощителната сделка (чл. 39, ал. 1 ЗЗД), като действащото законодателство не установява никакви общи изисквания за необходимо съдържание на пълномощното, с оглед валидността както на самата упълномощителна сделка, така и на последващите я разпоредителни сделки или действия. Упълномощаването е винаги валидно, стига да не нарушава изрична повелителна норма на закона или да не накърнява добрите нрави (чл. 9, вр. чл. 44 ЗЗД).

В случая действията на пълномощника Р. за сключването на договора се установяват от събраните гласни доказателствени средства, чрез разпит на свидетеля И.Д.И., който възпроизвежда пряко възприети факти, които съответстват на останалите събрани в производството доказателства, поради което съдът няма основание да не ги кредитира. От друга страна, ответникът „П.Г. БГ“ ЕООД признава неизгодния факт, че вещта, за която пълномощникът поискал ценова оферта представлявала модулна бензиностанция с метален

резервоар от 20000 литра, но продавачът не разполагал с такъв и затова направил насрещна оферта за резервоар от полипропилен с идентични характеристики, която именно оферта е приета от ЕТ "Д.А М.-М.И." чрез пълномощника Р.. Представената такава в производството наистина в заглавната част на страниците съдържа техническа грешка и сочи на резервоар с вместимост 15000 литра, но в описанието на цистерната изрично е посочено, че вместимостта □ е 20000 литра и материалът, от който е изработена е полипропилен (РРЕ).

Офертата съдържа и информация за възможна забава при доставянето с оглед обявено извънредно положение във връзка с Ковид-19, каквото е ноторен факт, че през 2022 г. няма, съответно се налага изводът, че офертата е изготвена на неактуализирана бланка на продавача, в заглавната част, на която характеристиките на резервоара не са променени. Независимо от техническите грешки волята на продавача относно характеристиките на материала, от който е изработен резервоарът и характеристиките на продаваната вещь е въвн от всякакво съмнение.

Тази оферта е приета от ЕТ "Д.А М.-М.И.", тъй като за стойността на бензиностанцията е издадена П . фактура за сумата 34419,60 лева, която представлява точно 90 % от предложената в офертата цена – 31870 лева без ДДС или 38244 лева с ДДС и със заплащането □ от купувача сключената от Р. сделка, независимо дали същият е имал или не представителна власт е потвърдена, което означава, че едноличният търговец признал правните последици на сключената от пълномощника сделка.

На следващо място за продажната цена е издадена данъчна фактура, която е отразена в търговските книги на купувача и това отразяване също доказва сключения договор за продажба. Съгласно уеднаквената практика, формирана по реда на чл. 290 ГПК, която макар по действащата уредба да няма задължителен характер, но се съобразява от настоящия състав, изразена в решение № 23 от 07.02.2011 г. по т. д. № 588/2010 г., Т. К., II Т. О. на ВКС, решение № 166/26.10.2010 г. по т. д. № 991/2009 г. на ВКС, II т.о., решение № 96 от 26.11.2009 г. по т. д. № 380/2008 на ВКС, I т.о. и решение № 46 от 27.03.2009 г. по т. д. № 546/2008 г. на ВКС, II т.о. и т. н. отразяването на фактурата в счетоводните книги може да се приеме като доказателство за възникнало договорно правоотношение по договор за продажба между страните, доколкото в самата фактура се съдържа описание на стоката по вид, стойност, начин на плащане, наименованията на страните и време и място на издаване. В случая фактурата не съдържа описание на доставената стока, но препраща към оферта, като в производството оферта със съдържание, различно от представената от ответника, не е доказано да е изготвяна. Следователно ищецът е сключил с ответника договор за продажба на модулна бензиностанция с резервоар от полипропилен срещу цена в размер на 38244 лева с ДДС, от която заплатил 90 %.

Естеството и правната характеристика на всяко правоотношение се определя от неговото съдържание, т. е. от характера на правата и задълженията, възникнали за страните, съответно няма спор, че страните встъпили именно в правоотношение с предмет прехвърляне на правото на собственост върху индивидуално определена вещь – бензиностанция с резервоар 20000 литра от полипропилен, което право преминава върху купувача от момента на постигане на съгласието, когато се касае за индивидуално определена движима вещь, съгласно чл. 24, ал. 1 ЗЗД, без да е необходимо предаването й. Ясно е, че ако продавачът не е носител на правото на собственост към момента на сключване на договора, последният ще породи само obligatorен, но не и вещно-транслативен ефект, без това да засяга действителността на сделката, а ще е въпрос на изпълнение/неизпълнение на задължението на продавача да достави стоката, което означава

и да прехвърли собствеността върху нея. В случая продавачът доказва да е придобил правото на собственост върху бензиностанцията и съставните □ елементи от трето лице – „Л.К.“ ЕООД, поради което задължението да прехвърли собствеността върху ищеца в производството е било изпълнено.

По отношение на второто основно задължение на продавача – да предаде фактическата власт върху закупената вещ, също е не е налице неизпълнение, тъй като продавачът доставил бензиностанцията в с. Кортен, но купувачът ЕТ ”Д.А М.-М.И.” не приел изпълнението, при твърдения да му е доставена вещ, различна от вещта, предмет на договора, но с оглед направената от „П.Г. БГ“ ЕООД контраоферта за доставка на полипропиленов резервоар, която именно е приета и която съдържа характеристиките на вещта, не е налице твърдяното неизпълнение от страна на продавача.

Основателността на предявения главен осъдителен иск при квалификацията на чл. 55, ал. 1, предл. 3 вр. чл. 87 ЗЗД, се обуславя от кумулативното наличие на предпоставките: валидно възникнало между страните правоотношение от сключен договор за продажба, разваляне на договора, поради неизпълнение на задълженията на продавача да достави закупената вещ и неизпълнение на възникналото за ответника задължение за връщане на получената по разваления договор авансово престирана цена.

Договорът е сключен между търговци по повод осъществяваната от тях търговска дейност и се подчинява на постигнатите между страните уговорки, тъй като принципно уредбата на търговските и гражданскоправните сделки е диспозитивна - нормативните правила се прилагат и стават съдържание на правоотношението, само доколкото липсва постигнато между страните общо съгласие. Единствено императивните нормативни правила обвързват страните и дерогират несъответстващата им тяхна обща воля. Това означава, че свободната воля на страните, изразена в съответствие с принципа на свобода на договарянето, определя както предметното съдържание на дължимата престация и поставените към същата качествени изисквания, така и при настъпването на какви конкретни факти, възникналата от договора правна връзка може да бъде прекратена, включително кои форми на неизпълнение пораждат потестативното право на разваляне на сключения договор.

Нарочни уговорки в посочения смисъл страните не са постигнали, поради което пораждането и упражняването на правото на разваляне се определя от приложението на общите правила, относими към развалянето на двустранните договори.

Според създадената задължителна практика, обективирана в постановени реда на чл. 290 ГПК решения и обобщена в решение № 76/13.07.2017 г. по т. д. № 1037/2016 г. на ВКС , I Т.О., правото да се развали двустранен договор е преобразуващо по своя характер. Същото се упражнява с едностранно волеизявление и възниква при наличие на неизпълнение по един двустранен договор, което неизпълнение се дължи на виновното поведение на длъжника. Прието е, че в чл. 87, ал. 1 ЗЗД са уредени елементите от фактическия състав, като общото правило е, че договорът се разваля от **изправната** страна с извънсъдебно едностранно изявление до длъжника, като упражняването на това право се предпоставя от предупреждение, свързано с искане за изпълнение в подходящ срок (ако такъв се предоставя), както и с изявление, че договорът се смята за развален в случай на неизпълнение в дадения срок. Следователно правото да се развали договора е преобразуващо субективно право, което се упражнява чрез едностранно изявление на кредитора, отправено до неизправния длъжник, без да е необходимо съдействието на

на срещната страна. Упражняването на правото е насочено към правна промяна – прекратяване на облигационната връзка като доколкото договорът е двустранен, с развалянето му изправната страна се освобождава от собственото си задължение (за заплащане на цената на недоставената му стока). Необходимо е да се прави разлика между упражняване от кредитора на предоставено му от закона право едностранно да развали един двустранен договор поради неизпълнение на срещната страна, което се осъществява чрез отправяне на едностранно волеизявление и от друга страна - получаване на уведомлението от неговия адресат – длъжника, което има значение за настъпване на последиците на развалянето. Регламентацията по чл. 87 ЗЗД касае самото субективно право на разваляне на двустранен договор – кой е негов титуляр, при какви предпоставки може да се упражни, по какъв начин и в какъв срок, а разпоредбата на чл. 88 ЗЗД урежда правните последици на развалянето.

Това потестативно право е вторично по характер и се поражда от неизпълнението на продавача, но такова неизпълнение не е налице. Напротив. В производството са представени доказателства, че „П.Г. БГ“ ЕООД е доставило модулната бензиностанция на купувача в с. Кортен, където е и адресът на управление на търговеца, но ЕТ ”Д.А М.-М.И.” отказал да получи фактическата власт върху закупената вещ, за който отказ не са налице никакви основателни причини. Това означава, че продавачът не е в неизпълнение на задължението на предаде модулната бензиностанция на купувача, тъй като е предложил точно изпълнение, което кредиторът неоснователно не е приел. При липса на неизпълнение не е породено потестативното право на купувача да развали договора, съответно упражняването на невъзникнало право не поражда правни последици. Основанието за престиране на цената на закупената вещ не е отпаднало с обратно действие и право на връщането □ не съществува в полза на ищеца.

При извод ищецът да е неизправна по договора страна с оглед неоснователно неприемане на предложеното му от продавача изпълнение, то в правната му сфера не е възникнало потестативното право на разваляне и съответно желаните правни последици от изявлението му за разваляне, обективизирано в исковата молба не са настъпили – упражняването на невъзникнало потестативно право не води до промяна в чужда правна сфера. При извод да не е налице разваляне, то претенцията за връщане на извършената от ЕТ ”Д.А М.-М.И.” парична престация, е неоснователна, тъй като основанието за получаването и задържането ѝ от „П.Г. БГ“ ЕООД не е отпаднало.

Неоснователна е и евентуалната претенция за връщане на сумата 34419,60 лева като дадена при начална липса на основание, тъй като престацията е осъществена в изпълнение на възникнало от сключен договор за продажба на модулна бензиностанция задължение, т.е. при наличие на правно основание разбирано като валидно продажбено правоотношение между страните.

Неоснователността на предявените от ЕТ ”Д.А М.-М.И.” искове препятства разглеждането на възражението на „П.Г. БГ“ ЕООД за прихващане с негови насрещни вземания, тъй като възражението за прихващане е само отбранително средство и максималната защита, която ответникът може да получи, е отхвърляне на иска, а този ефект вече е постигнат – в този смисъл Тълкувателно решение № 2/2020 г. на ОСГТК.

С оглед изхода на спора – отхвърляне на първоначалните искове без разглеждане на противопоставеното им процесуално възражение за прихващане, право на присъждане на разноските за производството възниква за ответника „П.Г. БГ“ ЕООД, който доказва

извършени такива в размер на 3240 лева, съгласно представен списък, с която сума следва да се обременят правната сфера на ЕТ "Д.А М.-М.И."

Така мотивиран, Софийският градски съд,

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ предявените от ЕТ "Д.А М.-М.И.", ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: обл. Сливен, общ. Нова Загора, село Кортен, ул. ****, представляван от М.Д.И., срещу „П.Г. БГ“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, р-н Младост, ж.к. Младост, бул. ****, офис 202, представлявано от К.К.С., евентуално съединени иски с правна квалификация чл. 87 вр. чл. 55, ал. 1, предл. 3 и чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД за връщане на сумата 34419,60 лева, представляваща авансово заплатена по развален договор цена на модулна бензиностанция, за която е издадена фактура № 0000002279/07.03.2022 г., евентуално за връщане на сумата като дадена при начална липса на основание.

ОСЪЖДА ЕТ "Д.А М.-М.И.", ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: обл. Сливен, общ. Нова Загора, село Кортен, ул. ****, представляван от М.Д.И., да заплати на „П.Г. БГ“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, р-н Младост, ж.к. Младост, бул. ****, офис 202, представлявано от К.К.С., на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, сумата 3240 (три хиляди двеста и четиридесет) лева – разноски за производството.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред СОФИЙСКИЯ АПЕЛАТИВЕН СЪД в двуседмичен срок от връчването му на страните.

СЪДИЯ:

Съдия при Софийски градски съд: _____